

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ
АДВОКАТІВ”**

**Харків
2018**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗА ВИБОРОМ)
“СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ
АДВОКАТІВ”**

(другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузі знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”)

**для студентів 2 курсу
факультету адвокатури**

**Харків
2018**

Методичні матеріали для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни (за вибором) “Соціальне страхування адвокатів” (другий (магістерський) рівень вищої освіти галузі знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) для студентів 2 курсу факультету адвокатури / уклад.: А. М. Юшко, О. А. Яковлев. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2018. 26 с.

У к л а д а ч і: А. М. Юшко,
О. А. Яковлев

ВСТУП

Навчальна дисципліна “Соціальне страхування адвокатів” висвітлює питання щодо особливостей правового регулювання соціального страхування адвокатів України, зокрема як самозайнятих осіб.

Для успішного оволодіння цією дисципліною застосовується широкий арсенал таких засобів, як лекції, практичні заняття, колоквіуми, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання, консультації, самостійна робота студентів, які забезпечені програмою, текстами лекцій, навчальним посібником, завданнями, базами даних юридичної практики тощо.

Підсумковою формою контролю знань у III семестрі є залік.

Основна мета навчального курсу – формування знань про зміст і значення соціального страхування, поняття та види правовідносин із загальнообов’язкового державного соціального страхування, зміст правовідносин із загальнообов’язкового державного соціального страхування в цілому та адвокатів зокрема; умінь правильного застосування положень нормативно-правових актів із загальнообов’язкового державного соціального страхування адвокатів і їх тлумачення.

Студенти у процесі засвоєння навчальної дисципліни “Соціальне страхування адвокатів” повинні

знати:

– основні норми Конституції України; законодавство України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування, зокрема, Закони України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”, “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” тощо; основні рішення Конституційного Суду України; стан судової практики;

– особливості правовідносин із загальнообов’язкового державного соціального страхування адвокатів та об’єкти таких правовідносин;

– проблемні питання сплати адвокатами єдиного соціального внеску;

вміти:

– правильно визначати характер і зміст юридичних відносин;

– правильно розуміти зміст правової норми;

– грамотно застосовувати нормативний матеріал до конкретних відносин;

– коректно тлумачити чинне законодавство, що регулює загальнообов'язкове державне соціальне страхування адвокатів;

– надавати проведеній роботі належну форму (письмове рішення, складання документа тощо);

– аналізувати й узагальнювати тенденції юридичної практики та оцінювати їх з точки зору відповідності законодавству.

1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми	Кількість годин / кредитів				Вид контролю	
	Всього годин	аудиторних		самостійна робота	поточний	підсумковий
		лекції	практичні заняття			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1. Загальні засади соціального страхування	32	2	2	28		
2. Адвокат як суб'єкт загальнообов'язкового державного соціального страхування	38	4	6	28		
3. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: порядок формування, сплати, пропорції розподілу	28	2	4	22		
4. Відповідальність адвоката за порушення законодавства у сфері соціального страхування	22	2	2	18		
Разом	120	10	14	96		Залік

2. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальні засади соціального страхування (2 год) (колоквіум)

Питання для обговорення

1. Становлення й розвиток правового регулювання відносин із соціального страхування.
2. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
3. Поняття й види правовідносин із загальнообов'язкового державного соціального страхування.
4. Суб'єкти, об'єкти, зміст правовідносин із загальнообов'язкового державного соціального страхування.
5. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин із загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Список літератури за темою

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Загальна декларація прав людини. *Права людини. Міжнародні договори України. Декларації. Документи*. Київ: Наук. думка, 1992. С. 18–24.
3. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 23. Ст.121.
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 46–47. Ст.403.
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. Там же. 2000. № 22. Ст. 171.

6. Андрійв В. В., Москаленко О. В., Прилипко С. М., Ярошенко О. М. Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект. Харків: ФІНН, 2011. 280 с.

7. Гарасимів Т. З. Принципи права соціального забезпечення України. Дрогобич: Відродження, 2002. 128 с.

8. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / О. М. Ярошенко, Г. О. Барабаш, Н. М. Вапнярчук та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2015. 458 с.

9. Право соціального забезпечення: навч. посіб. / С. М. Прилипко, Г. С. Гончарова, В. В. Юровська, О. О. Конопельцева; за заг. ред. В. В. Жернакова. Харків: Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2013. 126 с.

10. Сільченко С. О. До питання про статус страхувальника як суб'єкта правовідносин загальнообов'язкового соціального страхування. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 11.

11. Сільченко С. О. Соціальне страхування: реалії та перспективи правового регулювання. *Проблеми законності*. 2009. Вип. 102. С. 78–86.

12. Сільченко С. О. До питання про зміну парадигми правового регулювання обов'язкового соціального страхування. *Право та інновації*. 2016. № 1 (13). С. 61–66.

13. Юровська В. В. Застрахована особа як суб'єкт правовідносин в галузі соціального страхування. *Вісник Одеського національного університету*. Серія "Правознавство". 2011. № 1. С. 32–36.

Тема 2. Адвокат як суб'єкт загальнообов'язкового державного соціального страхування (6 год)

Питання для обговорення

1. Особливості соціального страхування при проведенні різних форм адвокатської діяльності.

2. Страховий стаж: поняття, порядок обчислення, періоди суспільно корисної діяльності, які зараховуються до страхового стажу.

3. Право адвокатів на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

4. Страхові виплати за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

5. Право адвокатів на матеріальне забезпечення і соціальні послуги на випадок безробіття.

1. Адвокат Васильєв, 1958 р.н., звернувся у вересні 2018 р. до територіального органу Пенсійного фонду України за призначенням пенсії за віком. Періоди його діяльності такі: 1974–1976 – робота секретарем судового засідання в районному суді; 1976–1978 – служба в армії; 1978–1982 – навчання в Харківському юридичному інституті; 1982–1986 – робота юрисконсультом у колгоспі; 1986 – до цього часу – адвокатська діяльність.

Які періоди будуть зараховані до стажу, що даватиме право на призначення Васильєву пенсії за віком? Відповідь аргументуйте з посиланням на чинне законодавство.

2. Адвокат Колосова працювала в адвокатському бюро “Савченко і партнери” з 5 січня 2016 р. до 20 березня 2018 р. за цивільно-правовим договором. З 21 березня до 9 травня 2018 р. вона не працювала і не перебувала на обліку в державному центрі зайнятості як безробітна. З 10 травня 2018 р. Колосова займається індивідуальною адвокатською діяльністю. Станом на вересень 2018 р. вона знаходиться на 6-му місяці вагітності.

Чи матиме право Колосова на отримання допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами за загальнообов'язковим соціальним страхуванням на випадок тимчасової втрати працездатності? Які умови надання й порядок виплати допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами, її тривалість і розмір?

3. Помічник адвоката Сидоренко два тижні перебував на стаціонарному лікуванні у терапевтичному відділенні лікарні. Вийшовши на роботу, він надав адвокату листок непрацездатності і попросив компенсувати втрачений за час хвороби заробіток. Однак адвокат відмовився, посилаючись на те, що на адвокатів такий обов'язок не покладається.

Який правовий статус помічника адвоката? Чи має право Сидоренко на отримання допомоги на випадок тимчасової непрацездатності? Які умови та порядок її виплати? Від чого залежить розмір допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю?

4. В ізоляторі тимчасового тримання під час спроби втечі затриманих було поранено адвоката Гнапа, який перебував там на побаченні з підзахисним. Від поранень Гнап через два дні помер у лікарні.

Чи матимуть право члени його сім'ї на страхові виплати за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку? За яких умов?

5. У адвоката Семенюк захворіла дочка Олеся, 2014 р.н. Оскільки дитина через застуду не могла відвідувати дитячий садок і потребувала домашнього догляду, Семенюк два тижні не виходила на роботу.

Чи матиме право Семенюк на отримання допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, якщо її страховий стаж становить 3 роки 7 місяців? Якщо так, то в якому розмірі? Відповідь аргументуйте.

Список літератури за темою

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 62. Ст. 2509.

2. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 46–47. Ст. 403.

3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 22. Ст. 171.

4. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 33. Ст. 1770.

5. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 61. Ст. 2108.

6. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: пост. Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 675. *Офіційний вісник України*. 2014. № 97. Ст. 2800.

7. Інструкція про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13.11.2011 р. № 455. *Офіційний вісник України*. 2001. № 49. Ст. 2216.

8. Про затвердження Порядку оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця: постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2015 р. № 440. *Офіційний вісник України*. 2015. № 54. Ст. 1746.

9. Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням: пост. Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р., № 1266 (у ред. постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2015 р. № 439). *Офіційний вісник України*. 2001. № 40. Ст. 1802.

10. Про затвердження Положення про експертизу тимчасової непрацездатності: наказ Міністерства охорони здоров'я від 09.04.2008 р., № 189. *Офіційний вісник України*. 2008. № 51. Ст. 1716.

11. Про затвердження Порядку відшкодування витрат за надані соціальні послуги з лікування застрахованих осіб та членів їх сімей після перенесених захворювань і травм у реабілітаційних відділеннях санаторно-курортних закладів за рахунок

коштів Фонду соціального страхування України: постанова правління Фонду соціального страхування України від 13.07.2017 р. № 39. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/949648;jsessionid=3BFD160D49CA0515F828A5C6D81EA48F> (дата звернення: 01.09.2018)

12. Гнатенко К. В. Напрями удосконалення соціального захисту самозайнятих осіб. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 1. С. 104–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2016_1_23 (дата звернення: 01.09.2018)

13. Гнатенко К. В. Правове регулювання соціального захисту самозайнятих осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2016. 18 с.

14. Гнатенко К. В. Щодо визначення сутності та особливостей соціального захисту самозайнятих осіб. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Випуск 4. 2016. С. 56–59.

15. Гнатенко К.В. Соціальні гарантії як елемент системи соціального захисту самозайнятих осіб. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія “Юридичні науки”*. Секція 5: трудове право; право соціального забезпечення. Вип. 2. Т. 1. 2016. С. 138–140.

16. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / О. М. Ярошенко, Г. О. Барабаш, Н. М. Вапнярчук та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2015. 458 с.

17. Право соціального забезпечення: навч. посіб. / С. М. Прилипко, Г. С. Гончарова, В. В. Юровська, О. О. Конопельцева; за заг. ред. В. В. Жернакова. Харків: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. 126 с.

Тема 3. Єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування: порядок формування, сплати, пропорції розподілу (4 год)

Питання для обговорення

1. Права та обов’язки адвоката як платника єдиного внеску.
2. База нарахування єдиного внеску для адвокатів.

3. Розмір єдиного внеску та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

4. Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування: призначення, структура, джерела його формування. Захист інформації Державного реєстру.

6. Адвокат Кондратюк вирішив займатися індивідуальною адвокатською діяльністю. Для цього він орендував кімнату в офісному центрі, придбав комп'ютер, принтер, офісні меблі (стіл, шафу, стільці), закупив канцелярське приладдя. Крім того, він уклав договір з охоронною фірмою про встановлення сигналізації у своєму приміщенні та забезпечення охорони.

Чи можна на суму зазначених витрат зменшувати сукупний дохід адвоката при обчисленні розміру єдиного соціального внеску? Аргументуйте свою відповідь з посиланням на нормативні акти.

7. Адвокат Автухова, незважаючи на активну адвокатську діяльність та отримання доходу, не сплачувала єдиний соціальний внесок протягом двох останніх років.

Чи можна притягнути Автухову до відповідальності? У якому порядку?

8. Адвокат Городецький, який здійснює незалежну професійну діяльність, протягом першого півріччя 2018 р. не отримав доходу та сплатив єдиний соціальний внесок у розмірі 4 224,0 грн за I і II квартали. Отримавши лист-повідомлення від ДВС за місцем реєстрації про донарахування суми несплаченого єдиного соціального внеску та штрафні санкції, він звернувся до Ради адвокатів Харківської області за наданням роз'яснень щодо порядку та розмірів сплати ЄСВ.

Чи припустився Городецький порушення порядку й умов сплати ЄСВ? Який мінімальний розмір ЄСВ, що підлягає сплаті особою, яка здійснює незалежну професійну діяльність? Чи можна притягнути його до відповідальності? У якому порядку?

9. Адвокат Іванішина, яка здійснювала незалежну професійну діяльність протягом двох років, 1 січня 2018 р. отримала та прийняла пропозицію увійти до складу Адвокатського Об'єднання «ЛЕГІС+». З моменту вступу до АО вона перестала сплачувати внески до ЄСВ.

Чи правомірні дії Іванішиної? Чи є адвокатське об'єднання учасником відносин по сплаті ЄСВ? Як змінився статус Іванішиної у зв'язку зі вступом до АО як платника ЄСВ?

10. Адвокат Самохвалов, який здійснює незалежну професійну діяльність, має велику кількість клієнтів та отримує сукупний дохід на місяць більше 150 000,0 грн. У його діяльності йому допомагають помічник адвоката та секретар-референт.

Визначте характер правовідносин адвоката з працівниками? Чи є вони платниками ЄСВ? Які фактори можуть бути враховані для визначення сукупного чистого доходу фізичними особами при здійсненні адвокатської діяльності? Який максимальний розмір доходу адвоката, з якого сплачується ЄСВ?

Список літератури за темою

1. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 46-47. Ст. 403.

2. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 61. Ст. 2108.

3. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 р. № 675. *Офіційний вісник України*. 2014. № 97. Ст. 2800.

4. Про затвердження переліку професійних захворювань: постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2000 р. № 1662. *Офіційний вісник України*. 2000. № 45. Ст. 1940.

5. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на výro-

бництва: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1232. *Офіційний вісник України*. 2011. № 94. Ст. 3426.

6. Порядок встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків: затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2012 р. № 420. *Офіційний вісник України*. 2012. № 71. Ст. 2887.

7. Положення про медико-соціальну експертизу: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 р. № 1317. *Офіційний вісник України*. 2009. № 95. Ст. 3265.

8. Інструкція про встановлення груп інвалідності: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.09.2011 р. № 561. *Офіційний вісник України*. 2011. № 91. Ст. 331.

9. Андрющенко К. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві в контексті євроінтеграції. *Публічне право*. 2015. № 4 (20).

10. Гаврилова О.О. Проблеми правового регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія «Право». Вип. 2. 2015. С. 258–265.

11. Гнатенко К. В. Напрями удосконалення соціального захисту самозайнятих осіб. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 1. С. 104–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2016_1_23 (дата звернення: 01.09.2018)

12. Гнатенко К. В. Правове регулювання соціального захисту самозайнятих осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2016. 18 с.

13. Гнатенко К. В. Щодо визначення сутності та особливостей соціального захисту самозайнятих осіб. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Вип. 4. 2016. С. 56–59.

14. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / О. М. Ярошенко, Г. О. Барабаш, Н. М. Вапнярчук та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2015. 458 с.

15. Право соціального забезпечення: навч. посіб. / С. М. Прилипка, Г. С. Гончарова, В. В. Юровська, О. О. Конопельцева; за заг. ред. В. В. Жернакова. Харків: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. 126 с.

Тема 4. Відповідальність адвоката за порушення законодавства у сфері загальнообов’язкового державного соціального страхування (2 год)
(колоквіум)

Питання для обговорення

1. Види правопорушень адвокатів у сфері загальнообов’язкового державного соціального страхування.

2. Повноваження Пенсійного фонду та фондів загальнообов’язкового державного соціального страхування, органів доходів і зборів у сфері збору та обліку єдиного внеску.

3. Відповідальність адвокатів за порушення законодавства про збір та ведення обліку єдиного внеску. Заходи впливу та стягнення.

Список літератури за темою

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 62. Ст. 2509.

2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (ред. з 01.01.2017). *Офіційний вісник України*. 2010. № 92 (частина 1). Ст. 3248.

3. Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 46–47. Ст. 403.

4. Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 22. Ст. 171.

5. Про збір та облік єдиного внеску на загально-обов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 61. Ст. 2108.

6. Гнатенко К. В. Правове регулювання соціального захисту самозайнятих осіб: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2016. 18 с.

7. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / О. М. Ярошенко, Г. О. Барабаш, Н. М. Вапнярчук та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2015. 458 с.

9. Право соціального забезпечення: навч. посіб. / С. М. Прилипко, Г. С. Гончарова, В. В. Юровська, О. О. Конопельцева; за заг. ред. В. В. Жернакова. Харків: Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2013. 126 с.

3. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені Законом України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”.

Адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Державний реєстр загальнообов’язкового державного соціального страхування – організаційно-технічна система, призначена для накопичення, зберігання та використання інформації про збір та ведення обліку єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, його платників та застрахованих осіб, що складається з реєстру страхувальників та реєстру застрахованих осіб.

Єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов’язкового державного соціального страхування в обов’язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов’язкового державного соціального страхування.

Загальнообов’язкове державне соціальне страхування – система прав, обов’язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України.

Зайнятість – не заборонена законодавством діяльність осіб, пов’язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім’ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб’єктів господарювання, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно.

Застрахована особа – фізична особа, яка відповідно до законодавства підлягає загальнообов’язковому державному соціальному страхуванню і сплачує (сплачувала) та/або за яку

сплачується чи сплачувався у встановленому законом порядку єдиний внесок.

Мінімальний страховий внесок – сума коштів, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати і розміру єдиного внеску на соціальне страхування, встановлених законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід).

Недоїмка – сума єдиного внеску, своєчасно не нарахована та/або не сплачена у строки, встановлені Законом України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”, обчислена органом доходів і зборів у випадках, передбачених законом.

Незалежна професійна діяльність – участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою - підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб

Нещасний випадок – обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов’язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров’ю або настала смерть.

Об’єкт соціального страхування – страховий ризик та страховий випадок, із настанням яких у застрахованих осіб (членів їх сімей, інших осіб) виникає право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги відповідно до закону залежно від видів соціального страхування.

Посвідчення застрахованої особи в системі загальнообов’язкового державного соціального страхування – спеціальний документ у вигляді електронної смарт-картки з візуальними персоніфікованими ознаками, який забезпечує документування, збереження і використання індивідуальної інформації

про набуті застрахованою особою права у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, на якому може зберігатися інша інформація для забезпечення захисту прав застрахованих осіб на отримання коштів та послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Професійне захворювання – захворювання, що виникло внаслідок професійної діяльності застрахованого та зумовлюється виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою.

Самозайнята особа – платник податку, який є фізичною особою - підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

Страховий стаж – період (строк), протягом якого особа підлягає соціальному страхуванню відповідно до видів соціального страхування.

Страхові випадки:

а) за соціальним страхуванням від нещасних випадків – нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання (у тому числі встановлене чи виявлене в період, коли потерпілий не перебував у трудових відносинах з підприємством, на якому він захворів), що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму; нещасний випадок або професійне захворювання, яке сталося внаслідок порушення застрахованим нормативних актів про охорону праці;

б) за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності – подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання відповідно до закону матеріального забезпечення або соціальних послуг;

в) за соціальним страхуванням на випадок безробіття – подія, через яку: застраховані особи втратили заробітну плату (грошове забезпечення) або інші передбачені законодавством України доходи внаслідок втрати роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані в установленому порядку як безробітні, готові та здатні приступити до підходящої роботи і дійсно шукають роботу; застраховані особи опинилися в стані часткового безробіття.

Страхові кошти – кошти, які формуються за рахунок сплати єдиного внеску та надходжень від фінансових санкцій (штрафів та пені), що застосовуються відповідно до закону.

Страхові внески – кошти відрахувань на окремі види загальнообов'язкового державного соціального страхування, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, кошти, що надходять від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Страхові ризики:

а) за соціальним страхуванням від нещасного випадку – обставини, внаслідок яких може статися нещасний випадок або професійне захворювання;

б) за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності – обставина, внаслідок якої застрахована особа або члени її сім'ї можуть тимчасово втратити засоби існування та потребувати матеріального забезпечення або надання соціальних послуг згідно із Законом України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”

в) за соціальним страхуванням на випадок безробіття – обставини, внаслідок яких особи можуть втратити роботу і потребують матеріальної підтримки та соціальних послуг за Законом України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”.

Суб'єкти соціального страхування – застрахована особа, члени її сім'ї або інша особа у випадках, передбачених законом, страхувальник та страховик.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, спрямована на опанування і засвоєння матеріалу курсу.

Під час самостійної роботи студент повинен уважно опрацювати конспекти лекцій, літературу, нормативні акти, судову практику до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи є:

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури.

5. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Мета: допомогти студентам у вивченні питань правового регулювання соціального страхування адвокатів, напрацюванні навичок самостійної роботи з літературою, а також у правильному застосуванні чинного законодавства.

Зміст: ознайомлення з відповідною навчальною літературою, опрацювання рекомендованої літератури, чинного законодавства й практики його застосування, з'ясування теми та пунктів плану.

Вимоги до виконання індивідуальної роботи за видами такі:

1) реферат – загальний обсяг 12–15 сторінок. Наприкінці роботи – список використаної літератури та нормативних актів. Подається викладачу, який веде практичні заняття. Захист відбувається відповідно до вимог, які висуває викладач;

2) стаття в наукових виданнях – оформлюється відповідно до вимог редакції збірника студентських наукових праць. Подається науковому керівникові, після його рецензії – до редакції. Зараховується опублікування статті;

3) участь у конкурсі студентських наукових робіт – робота оформляється відповідно до вимог оргкомітету конкурсу та подається на конкурс з рецензією наукового керівника.

4) тези доповіді на студентській науково-практичній конференції – оформлюються відповідно до вимог редакції збірника тез доповідей. Подається науковому керівникові, після його рецензії – до редакції. Зараховується участь у студентській науково-практичній конференції та опублікування тез доповіді;

5) наукова доповідь – загальний обсяг 30 сторінок. Подається науковому керівникові. Слухання відбувається на засіданні гуртка трудового права;

6) есе – загальний обсяг до 5 сторінок, має містити власні роздуми на тему, пов'язану із соціальним страхуванням адвокатів, що вразила чи викликала певні запитання. Подається викладачу, який веде практичні заняття.

6. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Особливості соціального страхування при провадженні різних форм адвокатської діяльності.

2. Право адвокатів на матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.

3. Право адвокатів на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

4. Право жінки-адвоката на отримання допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами: умови призначення, розмір.

5. Страхові виплати за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

6. Страховий стаж та періоди, що до нього зараховуються.

7. Визначення ступеня втрати працездатності потерпілим від нещасного випадку.

8. Права та обов'язки адвоката як платника єдиного внеску.

9. Права та обов'язки органів доходів і зборів, Пенсійного фонду та його територіальних органів у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.

10. Проблемні питання сплати адвокатами єдиного соціального внеску: ідея соціальної справедливості, конституційні гарантії та спеціальні правові норми – їх співвідношення.

7. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ АДВОКАТІВ”

1. Становлення й розвиток правового регулювання соціального страхування.
2. Принципи загальнообов’язкового державного соціального страхування.
3. Поняття й види правовідносин із загальнообов’язкового державного соціального страхування.
4. Види суб’єктів та об’єкти правовідносин із загальнообов’язкового державного соціального страхування.
5. Зміст правовідносин із загальнообов’язкового державного соціального страхування.
6. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин із загальнообов’язкового державного соціального страхування.
7. Організаційно-правові форми здійснення адвокатської діяльності.
8. Особливості соціального страхування при провадженні різних форм адвокатської діяльності.
9. Право адвокатів на матеріальне забезпечення за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.
10. Принципи, суб’єкти та об’єкти загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
11. Право на матеріальне забезпечення і соціальні послуги на випадок безробіття.
12. Види і порядок надання матеріального забезпечення та соціальних послуг.
13. Право адвокатів на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності.
14. Страховий стаж та періоди, що до нього зараховуються.

15. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втраченою працездатністю.
16. Умови надання допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, її розмір.
17. Умови надання, тривалість виплати та розмір допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.
18. Порядок надання допомоги на поховання.
19. Особи, які підлягають страхуванню від нещасного випадку.
20. Страхові виплати: поняття, підстава призначення та перерахування розміру.
21. Визначення ступеня втрати працездатності потерпілим.
22. Відмова у страхових виплатах і наданні соціальних послуг.
23. Припинення страхових виплат і надання соціальних послуг.
24. Строки проведення страхових виплат.
25. Відповідальність адвокатів у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Формою контролю знань студентів із навчальної дисципліни “Соціальне страхування адвокатів” є залік за результатами практичних занять: зараховано – від 60 до 100 балів; не зараховано – від 1 до 59 балів.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи.....	5
2. Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....	6
3. Словник основних термінів.....	17
4. Самостійна робота.....	21
5. Індивідуальна робота студентів.....	21
6. Теми рефератів.....	22
7. Програмні питання з навчальної дисципліни “Соціальне страхування адвокатів”.....	23
8. Критерії оцінки успішності студентів.....	24

Навчальне видання

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗА ВИБОРОМ)
“СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ
АДВОКАТІВ”**

(другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузі знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”)

**для студентів 2 курсу
факультету адвокатури**

У к л а д а ч і: ЮШКО Алла Миронівна,
ЯКОВЛІЄВ Олександр Анатолійович

Відповідальний за випуск *О. М. Ярошенко*

Редактор *О. І. Борисенко*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*